

Söz Namustur

Mehmet Akif için kelimelerin mefhumu tek, bu mefhumların rengi tekti. Renkler kalın çizgilerle ayrılmıştı. Birinin nerede başlayıp ötekini nerede bittiği belli olmayan ve bir mefhumu girmiş iki renk onun dünyasında yoktu. Bir işin **aşağı yukarı**sı onun gözünde yalan kadar çirkindi. Kırmızıya pembe diyorsanız suçtu, ona dörtte gidecek iken dördü on geçe gitmişseniz, geç kaldığınız bu on dakika **kabahatti**. Bundan, o, kocaman bir **namus** mefhumu çıkarıyordu. Ben de bu iri yarı namusa bazen kızıyor, bazen gülüyordum. Treni kaçıramazdınız: Namusa aykırıydı.

Meşrutiyet'in ilk seneleri, bir cuma, adam boyu kar yağdı. O gün Akif'in hazzetmediği şeyler işlemedi. Araba, tramvay, şimendifer ve vapur... Çapa'daki bizim eve o gün sütçü, ekmekçi gibi adamlar bile gelmediler. Öğle yemeğinden sonra biz hâlâ ekmekçiyi beklerken nihayet kapı çalındı fakat... Akif Bey gelmişti! Bıyığının yarısı donmuştu. Şaşırdım. Nasıl geldiğine hayret ettim: Beylerbeyi'nden nasılsa Beşiktaş'a bir vapur **işlemişti**. "Bu kadar mı?" dedim. Tabi ki bu kadardı. Ve tabi ki Beşiktaş'tan Çapa'ya işleyen bir şey yoktu ancak bunu sormaya lüzum yoktu çünkü Beşiktaş'tan Çapa'ya bu havada insanlar yürüyerek de gelirdi. Bu karda, tipide yaya yürünen mesafeye ben şaşıtkça Akif de benim hayretime şaşıyordu:

- Gelmemem için kar, tipi kâfi değil, vefat etmem lâzımdı. Çünkü geleceğim diye söz vermişim. İnsanların birbirlerine verdikleri sözün bu kadar korkunç bir şey olması, o gün beni **ürküttü**.

- Akif, dedim; sen eğer verilen sözün manasını bu türlü anlıyorsan bana izin ver de ben bu türlü anlamayayım. Benim verdiğim sözün şiddetli bir lodosa bile tahammülü yoktur!

- Ben böyleyim! dedi.

- Ben de böyleyim! dedim.

Bu olaydan sonra ona söz vermekten korktum. Dediği gibi onun gözünde ne karayel fırtınası ne diz boyu kar geçerli bir mazeret değildi.

Mithat Cemal KUNTAY

1-Okuduğunuz Söz Namustur isimli anıda geçen bazı kelime ve kelime gruplarının sözlük anlamları verilmiştir. Cümlelerin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının metinde hangi anlamda kullanıldığını belirleyiniz.(10 puan)

Kelime	Sözlük Anlamı	✓	Anıda Geçtiği Cümle
aşağı yukarı	1.Hemen hemen, yaklaşık olarak 2.Bir baştan bir başa	☐ ☐	Bir işin aşağı yukarı sı onun gözünde yalan kadar çirkindi.
kabahat	1.Uygunsuz hareket, çirkin, yakışıksız davranış 2.Hafif hapis, para cezası veya meslek ve sanattan alıkonulma ile cezalandırılan suç.	☐ ☐	Kırmızıya pembe diyorsanız suçtu, ona dörtte gidecek iken dördü on geçe gitmişseniz, geç kaldığınız bu on dakika kabahatti .
namus	1.Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet 2.Dürüstlük, doğruluk	☐ ☐	Bundan, o, kocaman bir namus mefhumu çıkarıyordu.
işlemek	1.Durağan durumdan hareketli duruma geçmek; çalışmak. 2.İyi çalışmak, müşterisi bol olmak	☐ ☐	Beylerbeyi'nden nasılsa Beşiktaş'a bir vapur işlemişti .
ürkütme	1.Bir şeye karşı korkutmak 2.Bir şeye karşı kuşlandırmak	☐ ☐	İnsanların birbirlerine verdikleri sözün bu kadar korkunç bir şey olması, o gün beni ürküttü .

2-Söz Namustur anısının tema, konu ve ana fikrini aşağıdaki kutucuklara yazınız.(15 puan)

TEMA	Doğruluk ve dürüstlük
KONU	Mehmet Akif'in arkadaşına verdiği sözü tutması anlatılmaktadır.
ANA FİKİR	Yerine getiremeyeceğimiz sözleri vermemeliyiz ya da bir söz vermişsek o sözü yerine getirmek için samimiyetle çabalamalıyız.

3, 4 ve 5.soruyu aşağıdaki metinlere göre cevaplandırınız.

I.Metin

II.Metin

Kuşlar; uçuşları, ötüşleri, avlanma şekilleri ve daha pek çok özellikleri sebebiyle Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Kuşlar ve kuşçuluk tarihin eski zamanlarından XIX. yüzyıla kadar askerî bir rütbe ve meslek dalı olarak önemini korumuştur. Orta Asya'da kartalla avlanma geleneği festivallerle ve yarışmalarla sürdürülmektedir. Karadeniz bölgesinde de atmaca kuşu ile bıldırcın avı günümüzde önemini kaybetmeye başlasa da geleneksel bir avlanma türü olarak sürdürülmektedir. Zaman içinde değişen toplum yapısı kuşçuluk ve kuş ile avlanma gibi meslekleri ve geleneklere olan ilgiyi azaltmışsa da kuşçu kahveleri gibi yerlerde, evlerde ve düzenlenen fuarlarda kuşçuluk geleneği sürdürülmektedir. Gelişen ve küreselleşen dünyada artık sadece yerel türler değil dünyanın farklı bölgelerinden getirilen rengârenk ya da çok çeşitli ötüşü olan kuşlar da yetiştirilebilmektedir.

Ali Bezgin

Bir gün dükkânına uğradım... Yüzlerce kuşun sürekli ötüşü, kavgası, seslenmesi arasında dalgın oturuyordu. İçerde solunamayacak kadar ağır, tüysü bir hava ve yem tozuna bulanmış kuş pisliği kokusu... Kanat çırpın, kafeslerin tellerine tırmanan, tünekten tüneğe sıçrayan yüzlerce kuş. Kanarya, saka, bülbül, muhabbet kuşu, papağan, güvercin... Kıyametin koptuğu yer. Öteki gösterişli dükkânların arasında sıkışıp kalmış, bu küçük dükkânın emektar kuşçusu biraz da üzgün görünüyordu. Karanlığın içinden sıyrılıp kuş kanatlarının pervane gibi dönüp savurduğu küçük zerrelere artık eliyle itme gereği duymadan karşıladı beni.

"Buyrun buyrun," dedi. "Ne zamandır uğramaz oldunuz. Yoksa kuşlar öldü mü?"

"Hayır!" dedim.

Bu hayırı hemen peşin olarak söyledim ki üzülmesin. Çünkü biliyorum, sattığı her kuşta akı ve sevgisi kalıyor.

Sevinç Çokum, *Sevgiyi Öğreten Kuşlar*

3-Yukarıdaki metinlerden hangisi öğretici metindir? Nedeni ile birlikte açıklayınız.(10 puan)

CEVAP= I.metin öğreticidir. Çünkü metinde kuşlar ve Türk kültüründe kuşçuluk hakkında bilgi verilmektedir.

4-Yukarıdaki metinleri yazılış amaçları ve gerçekliği ele alışları bakımından karşılaştırınız. (10 puan)

CEVAP= I.metin bilgi vermek, II.metin ise estetik haz uyandırmak için yazılmıştır.

5-Yukarıdaki metinleri dil ve anlatım özellikleri bakımından karşılaştırınız. (10 puan)

CEVAP= I.metinde açıklayıcı anlatım kullanılmıştır. Sözcükler gerçek ve terim anlamlıdır. Nesnel ifadeler kullanılmıştır. II.metinde ise öyküleme ve betimleme vardır. Edebi dil söz konusudur. Akıcı ve merak uyandırıcı bir üslup tercih edilmiştir.

6, 7 ve 8. soruyu İstiklal Marşı'na göre cevaplandırınız.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Akif ERSOY

6-İstiklal Marşı'nın temasını ve konusunu yazınız. (10 p)

CEVAP= İstiklal Marşımızın teması Bağımsızlıktır. Konusu ise Türk milletinin düşmanlara karşı verdiği bağımsızlık mücadelesidir.

7-Şair I.dörtlükte kimlere seslenmektedir?

Seslendiklerinden neler istemektedir? (10 puan)

CEVAP=Türk milletine ve ordusuna seslenmektedir. Onlardan korkmamalarını istiyor çünkü bayrak son kişi ölene kadar dalgalanacaktır.

8-İstiklal Marşı konusuna göre ne tür şiirdir? Yazınız.(5 p)

CEVAP= Epik şiirdir.

9-Aşağıda verilen cümlede altı çizili sözcüklerdeki ses olaylarını yazınız.(10 puan)

Esrarlı metodunu keşfetmeye karar verdim ve aşçının doğru söylediğini fark ettim.

Yumuşama Ünlü Düşmesi

Benzeşme

10-Aşağıdaki cümlede yazım yanlışları olan sözcüğü bulunuz ve bu sözcükteki yazım yanlışının sebebini açıklayınız.(10 puan)

Genellikle bu gibi işleri ona havale ederlerdi çünkü herkes bilirdi ki onu sevken hırs ve tamah değil, sadece hizmet etmek ihtiyacıdır.

CEVAP= "Seveden" sözcüğü ayrı yazılmalı çünkü "sevk" sözcüğünde herhangi bir ses değişikliği olmamıştır.